

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 188
van **CHRIS STEENWEGEN**
datum: 9 december 2019

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE,
WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Erosiebestrijding - Naleving randvoorwaarden

De randvoorwaarden ('cross compliance') zijn ingevoerd bij de grote hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) in 2015. De naleving van de randvoorwaarden is van belang voor de uitbetaling van alle rechtstreekse steun en de betalingen van de agromilieu- en klimaatmaatregelen van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO).

In 2015 werden in het kader van de randvoorwaarden verplichtingen inzake erosiebestrijding opgenomen voor bepaalde erosiegevoelige percelen. Na protest van de landbouworganisaties werden deze aanzienlijk bijgesteld.

Erosie is een belangrijk probleem in Vlaanderen, niet alleen omwille van het verlies aan waardevolle landbouwbodem, maar ook omwille van de aanzienlijke negatieve effecten op de omgeving. Denk aan modderstromen in de omliggende dorpen of de aanzienlijke impact op de waterkwaliteit.

De controle en handhaving op deze verplichte maatregelen is dan ook belangrijk.

1. Bij hoeveel landbouwers werden controles uitgevoerd op deze randvoorwaarden in 2016, 2017, 2018 en 2019?

Graag een opsplitsing van het aantal controles per jaar.

2. Bij hoeveel landbouwers werden overtredingen vastgesteld in respectievelijk 2016, 2017, 2018 en 2019?

Graag een opsplitsing van het aantal overtredingen per jaar.

3. Op welke manier werden de respectieve overtredingen opgevolgd? En hoeveel percent van de overtreders werd het jaar nadien opnieuw gecontroleerd?

Graag opvolgingscijfers voor de periode van 2016-2019.

4. Bij hoeveel landbouwers werd de steun verlaagd en met welk percentage in 2016, 2017, 2018 en 2019?

Graag een opsplitsing van het aantal landbouwers met verlaagde steun per jaar en het percentage verlaagde steun per landbouwer per jaar.

5. Hoeveel procent van de oppervlakte (hectare) waarop verplichtingen rusten, werd gecontroleerd in 2016, 2017, 2018 en 2019?

Graag een opsplitsing per jaar.

6. Op hoeveel procent van de oppervlakte werden overtredingen vastgesteld in 2016, 2017, 2018 en 2019?

Graag een opsplitsing per jaar.

7. Landbouwers hebben de mogelijkheid om bezwaar in te dienen tegen de erosiegevoeligheid die is toegewezen aan hun percelen, en kunnen ook vragen om deze gevoeligheid te laten zakken indien het koolstofgehalte voldoende hoog is.

- a) Voor hoeveel oppervlakte werd bezwaar ingediend in 2016, 2017, 2018, 2019?

Graag een opsplitsing per jaar.

- b) Voor hoeveel oppervlakte werd een daling aangevraagd in functie van het koolstofgehalte in 2016, 2017, 2018, 2019?

Graag een opsplitsing per jaar.

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 188 van 9 december 2019

van **CHRIS STEENWEGEN**

Sinds 2005 koppelt de Europese Unie de areaal- en diergebonden steunmaatregelen binnen de eerste en tweede pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) aan diverse randvoorwaarden, onder meer op vlak van bodemerosie. Hoeveel controles moeten worden uitgevoerd op jaarbasis door de lidstaten en hoe de sancties moeten worden bepaald bij vastgestelde tekortkomingen, is bij verordening van de Raad en het Europees Parlement geharmoniseerd over alle lidstaten heen.

Gezien de Europese wetgever oordeelde dat het praktisch niet haalbaar is om alle 20 miljoen EU-landbouwers jaarlijks te controleren, werd bepaald dat steekproefsgewijze plaatscontroles en administratieve controles moeten uitgevoerd worden. De steekproefselectie gebeurt grotendeels op basis van een risicoanalyse (*'risk-based sampling'*). Derhalve hebben de in dit antwoord vermelde controleresultaten betrekking op landbouwers met een hoog/hoger risicoprofiel, maar laten ze niet toe om conclusies te trekken voor de volledige populatie.

1. Tabel 1 geeft weer hoeveel landbouwers in de respectievelijke jaren werden gecontroleerd.

Tabel 1: Aantal gecontroleerde landbouwers op de randvoorwaarden met betrekking tot erosie in de periode 2016-2019

Jaar	Aantal landbouwers met controle ter plaatse op na te leven beheerseisen bodemerosie	Aantal landbouwers met administratieve controle op het verbod op het omzetten van blijvend grasland op zeer sterk erosiegevoelige percelen
2016	128	1425
2017	110	1425
2018 (*)	96	1263
2019 (**)	139	1254

(*) Tussen 2017 en 2018 werd de potentiële erosiegevoeligheidskaart van het Departement Omgeving geüpdatet op basis van een nieuw verfijnd digitaal hoogtemodel.

(**) Voor 2019 zijn dit nog voorlopige cijfers.

2. Tabel 2 geeft het aantal landbouwers weer waarbij tekortkomingen op de naleving van de erosierandvoorwaarden zijn vastgesteld in respectievelijk 2016, 2017, 2018 en 2019.

Tabel 2: Aantal landbouwers met overtredingen op de naleving van de randvoorwaarden met betrekking tot erosie in de periode 2016-2019

Jaar	Aantal landbouwers met vaststellingen tijdens controles ter plaatse	Aantal landbouwers met administratieve vaststelling op het scheurverbod voor blijvend grasland op zeer sterk erosiegevoelige percelen	Aantal landbouwers met minstens één vaststelling (zowel administratief als ter plaatse)
2016	39	20	56
2017	27	10	33
2018	23	12	34
2019 (*)	39	9	47

(*) Voor 2019 zijn dit nog voorlopige cijfers.

3. Bij niet-naleving van de GLB-randvoorwaarden worden in uitvoering van de Europese regelgeving sancties op de uitbetalingen van GLB-steun toegepast voor het jaar van de vaststelling. De strafmaat is afhankelijk van de ernst, de omvang en het permanent karakter van de niet-naleving. Bij een eerste vastgestelde tekortkoming kan een waarschuwing worden gegeven, bij herhaling kan de sanctie oplopen tot 15%. De jaarlijkse steekproefselectie van de plaatscontroles gebeurt via een risicoanalyse. Eén van de gebruikte risicocriteria zijn in het verleden vastgestelde tekortkomingen bij de betrokken landbouwer. Een deel van de landbouwers wordt bijgevolg tijdens de jaren nadien opnieuw gecontroleerd.

Tabel 3 geeft weer hoeveel landbouwers in de daaropvolgende twee jaar opnieuw werden gecontroleerd op de naleving van de erosierandvoorwaarden.

Tabel 3: Aantal landbouwers met een herhalingscontrole op de naleving van de erosierandvoorwaarden wegens niet-naleving in de periode 2016-2018

Jaar	Aantal landbouwers met vaststellingen tijdens controles ter plaatse in jaar N	Waarvan aantal landbouwers opnieuw gecontroleerd in jaar N + 1	Waarvan aantal landbouwers opnieuw gecontroleerd in jaar N + 2
2016	39	6	2
2017	27	2	4(*)
2018	23	6(*)	Nog niet van toepassing

(*) voorlopige cijfers

4. Tabel 4 geeft het aantal landbouwers weer volgens het toegepaste reductiepercentage ingevolge het niet-naleven van erosierandvoorwaarden in respectievelijk 2016, 2017 en 2018. Voor 2019 zijn de aantallen nog niet beschikbaar.

Tabel 4: Aantal landbouwers per toegepast reductiepercentage wegens het niet-naleven van de erosierandvoorwaarden in de periode 2016-2018

Jaar	Reductiepercentage						TOTAAL
	Waarschuwing	1%	3%	5%	9%	15%	
2016	38	6	9	3	-	-	56
2017	17	8	4	3	1	-	33
2018	21	5	4	1	1	2	34

5. Tabel 5 geeft het percentage weer van de oppervlakte belast met erosierandvoorwaarden die in 2016, 2017 en 2018 administratief en/of ter plaatse werd gecontroleerd. Voor 2019 is het percentage nog niet beschikbaar.

Tabel 5: Percentage van de oppervlakte aan percelen met erosierandvoorwaarden die administratief en/of ter plaatse werden gecontroleerd

Jaar	Percentage van de oppervlakte die administratief en/of ter plaatse werden gecontroleerd op de naleving van de randvoorwaarden m.b.t. erosie
2016	16,65%
2017	16,19%
2018	15,46%

6. Tabel 6 geeft voor 2016, 2017 en 2018 het percentage weer van de gecontroleerde oppervlakte met erosierandvoorwaarden waarop niet-nalevingen van de erosierandvoorwaarden werden vastgesteld. Voor 2019 is het percentage niet beschikbaar omdat nog niet alle controleresultaten zijn verwerkt.

Tabel 6: Percentage van de gecontroleerde oppervlakte waar niet-nalevingen van de voorwaarden werden vastgesteld in de periode 2016-2018

Jaar	Percentage van de gecontroleerde oppervlakte waar niet-nalevingen van de voorwaarden werden vastgesteld (administratief en ter plaatse)
2016	1,84%
2017	1,97%
2018	2,91%

7. a) Tabel 7 geeft voor 2016, 2017, 2018 en 2019 de totale oppervlakte weer van de percelen waarvoor landbouwers bezwaar hebben ingediend tegen de erosiegevoelighedsindeling.

Tabel 7: Oppervlakte (ha) waarvoor landbouwers bezwaar hebben ingediend tegen de indeling van de erosiegevoeligheid in de periode 2016-2019

Jaar	Oppervlakte met ingediend bezwaar (ha)
2016	1.309,66
2017	473,20
2018	225,89
2019	110,54

- b) Tabel 8 geeft voor 2016, 2017, 2018 en 2019 de totale oppervlakte weer van de percelen waarvoor landbouwers gevraagd hebben om de erosiegevoeligheid met één klasse te laten dalen op basis van bodemanalyse die aantoonst dat het organische koolstofgehalte 1,7 % of meer bedraagt en de pH zich in de optimale zone voor het bodemtype in kwestie bevindt.

Tabel 8: Oppervlakte (ha) waarvoor een daling van de erosiegevoeligheid werd aangevraagd in de periode 2016-2019

Jaar	Oppervlakte verlaging erosiegevoeligheid met 1 klasse (ha)
2016	360,40 ha
2017	105,19 ha
2018	35,49 ha
2019	29,75 ha